

grænset Beundrer af, hvad der fremkommer fra Universiteter, men for det første have vi ingen anden, og for det andet er den netop i højeste Grad brugt af det ærede Medlem til Paavising af, hvor store Toldbyrderne ere, og det maa vel derfor være mig tilladt, antager jeg, ogsaa at bruge den paa samme Maade fra min Side. Og hvad denne Etableringskonto angaar, som manglede, og som skulde gøre en saa overordentlig stor Forskel i Arbejdernes Stilling, kan jeg huske, at det, som det ærede Medlem hentydede til, var en Bejning, der var foretagen paa en Gaard i Bendslyst af en Proprietær for at saa oplyst, hvor meget Tøj der var i hans Folks Besiddelse, og som gav det Resultat, at hans Folk havde en ganske fornødenlignende Masse Tøj. Jeg hukker ikke Tallene i dette Øjeblik, og jeg skal derfor ikke nævne andet end dette Faktum, som har vakt stor Forundring paa mange Steder. Jeg vil sige, at Etableringsomkostningerne ere for nogle smaa og for andre store. Jeg ved ikke, hvor store de ere for Arbejderne, men vi kende jo vore egne Forhold, og jeg kan forsikre det ærede Medlem, at mine Etableringsomkostninger beløb sig ikke til 50 Kr. Det kommer an paa, hvor stort man begynder sin Bane i Verden, og jeg ved ikke, hvorledes Arbejderne som Regel begynde deres. Det ærede Medlem talte igen meget om Arbejdslønnens Højde. Det blev betonet, forleden Dag af det ærede Medlem for Randers Amts 4de Valgfreds (Meergaard), at Arbejdslønnen ikke bestemtes af Toldbeskyttelse eller Frihandel og, saa vidt jeg kan forstaa, er det ærede Medlem for Slagelse nu kommet til det samme Resultat. Dersom det ærede Medlem virkelig er kommet til dette Standpunkt, vil jeg anse det for et meget betydeligt Resultat, som det er værd at notere. Det har hidtil været saaledes, at paa alle foregaaende Toldmøder er det blevet laaet fast som en Kendsgerning, at Frihandel skaber højere Arbejdsløn. Mod dette strider det Forhold, at den højeste Arbejdsløn i Verden hidtil er givet i Amerika, der ogsaa, saa vidt jeg ved, hidtil har haft den højeste Beskyttelse. Og man kan ikke sige, at den højere Arbejdsløn skyldes Jorden. Det forhold sig der som andre Steder, at den industrielle Arbejdsløn er lavest i de Egne, hvor Landbruget er det overvejende og Industrien svagest, og højest i de Egne, hvor Industrien er stærkest. Den staar altsaa ikke i noget direkte Forhold til Jorden, ellers vilde det omvendte være Tilfældet, saa vilde det være saadan, at Arbejdslønnen var højest, hvor Jordbruget var det overvejende, og lavest, hvor Industrien var stærkest. Der

er andre Kendsgerninger, der vise det samme. Vi kunne henpege paa det velbekendte Faktum fra de sidste Aar, at den engelske Kommission af Arbejdsgivere og Arbejdere, som i Vengstelse over Tysklands Fremskridt i Jærnindustrien berejste Tyskland, har noteret og beundret foruden adskillige andre Fakta ogsaa det, at den rhinske Jærnindustri under sin Beskyttelse har bragt Arbejdslønnen højere op, end den er i England. Naar nu det ærede Medlem siger, at Arbejderne i Tyskland og Østerrig kun have saadan noget som 3 Kr., hvor de danske Arbejdere have 13, og spørger, om det saa ikke er et Bevis paa, at Beskyttelsen tilvejebringer lave Lønninger, siger jeg: Nej, slet ikke, og det Resultat, vi alle skulle have ud af disse Debatter, er den Erkendelse — den samme, som det ærede Medlem for Randers Amts 4de Valgfreds havde — at Tolden ikke pludselig kan gøre store Forandringer i Lønnen. Arbejdslønnens Højde beror paa mangfoldige Ting. Den beror paa den historiske Udvikling, paa Levefoden det ene eller det andet Sted o. s. v. Naar Arbejdslønnen er saa overordentlig lav i Japan, selv om den er hævet noget i de senere Aar, ligger det i særlige Forhold der. Naar Arbejdslønnen er saa lav i Østerrig, ligger det i Borgernes usle Levefod, de have ikke vidst at stille deres Fordringer højere. Naar Arbejdslønnen er saa overvejende høj i Amerika, skyldes det heller ikke Beskyttelsen alene, men ogsaa de historiske Forudsætninger og de naturlige Forhold. Ellers maatte vi spørge: Hvordan kan det være, at Arbejdslønnen i det danske Landbrug er forholdsvis lav? Er det Frihandlens Skyld? Nej, det ligger ogsaa i den historiske Udvikling og i de naturlige Forhold, som gøre, at Landarbejdernes hele Levevis er saa forskellig fra Byarbejdernes. Og ligeledes maatte vi spørge: Hvorfor er Arbejdslønnen saa lav i Konfektionsfaget? Det har ogsaa sin naturlige Grund. Det er overvejende Kvindearbejde, og det er til Dels et Omraade, hvor Kvinderne konkurrere med de mandlige Arbejdere, og det er et Arbejde, hvor Kvinder, der ikke trænge til at fortjene stort, konkurrere med Kvinder, der trænge til det. Det er en Side af Kvindefagen. Det er altsammen noget, der trænger til at forbedres, men i og for sig er hverken det ene eller det andet umiddelbart Toldens Skyld. Naar man saa opkaster det Spørgsmaal, om Toldbeskyttelse da slet ikke har nogen som helst Indflydelse paa Arbejdslønnen, maa man svare, at selvfølgelig kan den have en indirekte Indflydelse. Det er klart, at naar man begynder med et vist Niveau, der intet har med Tolden at gøre,